

АНАЛІЗ НАСЛІДКІВ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СОТ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто питання вступу України до Світової організації торгівлі, проаналізовано макроекономічні наслідки для національної економіки України після вступу до СОТ. Наведено поради та рекомендації стосовно покращення ситуації в Україні як члена СОТ

Ключові слова: Україна та СОТ, СОТ, інтеграція, економіка.

Abstract

There was considered the problem of Ukraine joining to the World Trade Organization, analyzed the macroeconomic implications for the national economy after Ukraine's accession to the WTO. The article contains tips and tricks of experts regarding the improvement situation in Ukraine as a WTO member.

Key words: Ukraine and the WTO, WTO, integration, economy.

Вступ

5 лютого 2008 р. Президент України Віктор Ющенко і Генеральний директор Світової організації торгівлі Паскаль Ламі підписали протокол про вступ України до СОТ. Повноправним членом СОТ країна стала через 30 днів після ратифікації документа. Вітаючи український народ зі вступом до СОТ, глава держави зазначив: "Зроблена неймовірна титанічна праця. Це великий історичний день для України". Розглянемо наслідки вступу до СОТ.

Мета та завдання статті полягає у дослідженні наслідків для національної економіки України після вступу до СОТ.

Результати дослідження

Сучасна Світова організація торгівлі є провідною міжнародною організацією, членами якої є 156 країн світу. Останнім часом сфера діяльності СОТ розширюється і передбачає не тільки регулювання торговельних потоків, але й міжнародне економічне регулювання капіталу та робочої сили. Членство в цій організації стало практично обов'язковою умовою для будь-яких країн, які прагнуть інтегруватися у світове господарство.

На сьогодні після вступу України до СОТ можна розглядати з позитивної точки зору як необхідну передумову лібералізації режиму торгівлі між Україною і ЄС, створення зони вільної торгівлі та забезпечення поступової інтеграції України до Євросоюзу. Світова організація торгівлі є сучасною потужною міжнародною організацією. Послідовна та системна реалізація стратегічних та тактичних заходів економічної політики України сприятиме адаптації національної економіки в СОТ, що буде певною гарантією прозорості економічних та політичних механізмів.

Для ефективного входження України на міжнародні економічні ринки уряду необхідно повністю узгоджувати заходи, пов'язані із членством у СОТ: зниження імпорتنих тарифів на українські товари; відміна кількісних обмежень ЄС на імпорт з України металургійної продукції; зняття українських обмежень експорту зернових, насіння соняшнику та соняшникової олії. Кількість антидемпінгових розслідувань проти України також зменшилась. У той же час лібералізація тарифів на імпорт сприяла зростанню обсягів імпорту до України. За 2010 рік експорт України зріс на 41% порівняно з періодом 2009 року, у той час як імпорт на 44%.

Вступ країни до СОТ не може бути причиною зовнішньоторговельного дефіциту. Це підтверджується наслідками девальвації гривні на 50% протягом останніх місяців 2008 року та на початку 2009 року. Девальвація гривні радикально змінила тенденції у торгівлі. Зовнішньоторговельний дефіцит у першому кварталі 2009 року був у 4 рази нижчим, ніж за аналогічний період 2008 року. Для обмеження імпорту девальвація спрацювала краще, ніж прийняті Верховною Радою України суперечливі надбавки до імпорتنих тарифів у розмірі 13%, які, ймовірно,

порушували зобов'язання України в рамках СОТ. Достатньо тільки відзначити, що загальний імпорт у підсумку зменшився вдвічі. У січні-вересні 2011 році імпорт товарів в Україну перевищив експорт на 9,543 млрд доларів США. Так, протягом дев'яти місяців 2011 року сальдо торгівлі товарами погіршилося на 4,101 млрд дол. США в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року [7]. Експорт товарів у січні-вересні 2011 року склав 49,951 млрд доларів США при цьому він збільшився на 37,8% в порівнянні з січнем-вереснем 2010 року. Імпорт товарів склав 59,494 млрд доларів США збільшившись на 42,7%. Отже, хоча міжнародна конкуренція і змусила деяких неефективних українських виробників згорнути діяльність у галузі тваринництва, від лібералізованої торгівлі, без сумніву, отримали переваги українські споживачі. Варто зазначити, що девальвація гривні та усунення обмежень на експорт сприяли суттєвому покращенню балансу зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Загалом можна підсумувати, що баланс членства України в СОТ позитивний. Певні негативні наслідки, пов'язані зі зростаючою конкуренцією для неефективних виробників, цілком компенсуються новими можливостями для експортерів та очевидними перевагами для споживачів, які отримали ширший вибір товарів за кращими цінами. Вступ України до СОТ став стимулом для подальшого поширення режиму вільної торгівлі на зовнішньоторговельні операції із західними країнами-сусідами та країнами дальнього зарубіжжя, тоді як до вступу, коло країн, з якими Україна мала угоди про вільну торгівлю, обмежувалося переважно країнами СНД. Після вступу України до Організації розпочалися переговори з ЄС щодо укладання Угод про створення зони вільної торгівлі в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. До травня 2009 року проведено шість раундів переговорів щодо підготовки Угоди ЗВТ, перший раунд переговорів із ЄАВТ, три раунди консультацій та переговорів щодо укладення угоди про вільну торгівлю із Сінгапуром, низка консультацій із Туреччиною [1].

Роки членства у СОТ показали, що державна політика підтримки сільського господарства потребує суттєвої модернізації. Вступ України до Світової організації торгівлі, урядові зобов'язання перед цією міжнародною організацією вимагають нових підходів до формування державної політики підтримки сільського господарства України, а саме: після вступу до СОТ аграрна політика підтримки має бути більше сфокусована на питанні ефективності бюджетних програм підтримки, чіткому визначенні індикаторів для оцінки результативності кожної бюджетної програми, ніж збільшенні фінансування галузі; розроблення та впровадження нових програм «зеленої скриньки» має стати визначальним напрямом державної політики підтримки сільського господарства після вступу України до СОТ; в основу нового підходу щодо надання державної підтримки через загальні послуги «зеленої скриньки» має бути покладено принцип збільшення безкоштовних державних послуг для вітчизняних сільськогосподарських виробників, зменшення їх витрат на отримання дозвільних документів; механізми підтримки через спеціальні режими справляння ПДВ мають бути замінені на прямі бюджетні трансферти, бо залежність від фактичних цін реалізації у конкретному році може призвести до перевищення взятих при вступі до СОТ зобов'язань.

Очікувалося, що вступ України до СОТ надасть імпульсу для припливу іноземних інвестицій у економіку країни. Чистий приплив прямих іноземних інвестицій в Україну в першому півріччі 2011 року склав 2,452 млрд доларів США, що в 4,9 рази більше, ніж за той же період минулого року, коли надійшло 495,8 млн доларів США іноземних інвестицій. Обсяг прямих іноземних інвестицій з країн Європейського Союзу в 2011 році збільшився на 4 млрд 58 млн 200 тис. доларів США і склали 39 млрд 411 млн 200 тис. доларів США. Лідером по потоку іноземних інвестицій із країн Євразії традиційно залишається Кіпр. При цьому обсяг прямих іноземних інвестицій з 200 країн Європейського Союзу в 2011 році збільшився на 4 млрд 58 млн 200 тис. доларів США і склали 39 млрд 411 млн 200 тис. доларів США. За січень-червень 2011 року в країну надійшов новий капітал на суму 2,788 млрд доларів США і за цей же період інвестори вивели з країни колишні вкладення на суму 447 млн доларів США [6].

Крім того, Держслужба статистики скоригувала показник чистого припливу інвестицій із урахуванням курсових коливань, збиткової діяльності та інших витрат, зафіксованих під час переоцінки капіталу. У першому півріччі 2011 р. найбільше інвестицій в Україну надійшло з Кіпру (1,6 млрд дол.), Німеччини (283 млн дол.) і Австрії (124 млн дол.). Зростання припливу інвестицій експерти пов'язують з приватизацією в березні 2011 року національного оператора зв'язку «Укртелеком». Пакет у розмірі 92,79% акцій був проданий австрійській компанії ЕРІС за 10,575 млрд грн. Сукупний обсяг прямих іноземних інвестицій, накопичених в Україні за всі роки незалежності,

на 1 липня 2011 року досяг 47,206 млрд доларів США, або 1033,2 доларів США на душу населення. Серед галузей переробної промисловості у металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів інвестовано 5 млрд 940,4 млн доларів США прямих інвестицій, у виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів 1 млрд 858,7 млн доларів США, хімічну та нафтохімічну промисловість 1 млрд 339,6 млн доларів США, машинобудування 1 млрд 171,4 млн доларів США, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції 806,8 млн доларів США [8].

Після вступу в СОТ саме відкритість економіки є стимулом до структурного реформування економіки та галузей. Структурні перетворення, незважаючи на короткострокові втрати, у довгостроковій перспективі ведуть до економічного зростання та покращення національного добробуту..

Висновки

Приєднання України до Світової організації торгівлі, забезпечило нашій державі наступні основні економічні переваги: 1. Створення передумов для розширення співпраці з ЄС. 2. Переваги світової торгівлі та міжнародного розподілу праці. 3. Вплив на макроекономічну політику. 4. Забезпечення ширшого вибору товарів та послуг. 5. Забезпечення лібералізації доступу українських товарів на ринки світу. [2].

Окрім низки позитивних наслідків від вступу України до СОТ існує і низка недоліків, які можуть спричинити додаткові загрози економіці України, зокрема: 1. Лібералізація торгівлі може спричинити посилення впливу світової кон'юнктури на економіку країни, що зумовлює підвищення економічних ризиків України у періоди глобальної економічної нестабільності. 2. Членство України у СОТ вимагає скасування багатьох положень, закріплених у чинних програмах субсидування окремих галузей, які суперечать нормам СОТ. 3. Вітчизняні виробники в окремих випадках можуть виявитися неготовими до зростання конкуренції через низьку ефективність підприємств. 4. Скорочення виробництва неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств та галузей. .

Зважаючи на все вищесказане, слід зазначити, що Україна отримала значно більше позитивних переваг від членства в СОТ, ніж негативних. Але реалізація потенційних переваг потребує змін адміністративного характеру, реформи податкової системи, додаткових витрат держави на реструктуризацію та реорганізацію підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бураковський І. О. Вступ України до СОТ: як правильно оцінити наслідки / І. О. Бураковський // Економічний часопис ХХІ ст. – 2010. – № 7/8. – С. 6 8.
2. Економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
3. Минфин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
4. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : < <http://www.me.gov.ua>>. 5. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
6. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
7. Україна й Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : .
8. Багнет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : . Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків. © О.І. Печенка, Н.Ф. Соболева, Ю.Г. Соколовська, 2012
9. Корнієнко В. О. В пошуках консолідації українського суспільства: національна ідея чи політичний ідеал [Текст] / В. О. Корнієнко // Нова політика : науково-публіцистичний журнал.— 2000. — № 4.— С. 47-52.

Сліденко Артур Іванович – студент групи Моз-15б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, slidenkoartur1@gmail.com.

Науковий керівник: *Корнієнко Валерій Олександрович* – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Slidenko Arthur Ivanovuch - student of the MO3-15b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, slidenkoartur1@gmail.com.

Scientific supervisor: ***Kornienko Valeriy Aleksandrovich*** - candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the Department of Social and Political Sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.